

En imponerende samling forsvarshistorie på Hjemmefrontmuseet i F

Draktene til Olsen og Ma

Flygerdrakten til major Oluf Reed Olsen skulle egentlig vært flyttet til flymuseum. Men han har gjort det klart at det ikke blir tilfelle når museet nå flyttes til Bodø. Derfor blir flygerdrakten til Oluf i Rakkestad.

Det sier formann Kristian Haraldstad og Carl-Erik Larsson i Hjemmefrontmuseets Venner. Venneforeningen tar godt vare på det interessante museet midt i Østfold, som har flere krigshistoriske godbiter å by på. Deriblant Max Manus' svømmedrakt.

AV STIG PERSSON

Planene om et museum i bygdekommunen så dagens lys i 1978.- Daværende kronprins Harald åpnet museet her i oktober 1983. En god del HV- personell var med og hjalp til i oppbyggingsfasen. Medlemmene her kommer fra alle yrkeskategorier. Vi er heldige sänn. Mange har utøvd dugnadshjelp med fagarbeid, forteller Carl-Erik Larsson. Ved siden av kanskje å være den ivrigste ildsjelen i Hjemmefrontmuseets Venner er han formann i Rakkestad Historielag. Larsson har også en begivenhetsrik årrekke i HV bak seg.

Draktene til Oluf Reed Olsen og Max Manus er blant gjenstandene som kun finnes i Rakkestad og altså ikke har sitt motstykke ved Hjemmefrontmuseet på Akershus festning. Besøkstallet ved Hjemmefrontmuseet i Rakkestad er da også gledelig for venneforeningen.

Utstillingen er for en stor del vinklet rundt krigen i lokalsamfunnet og Indre Østfold-regionen, blant annet med en skildring av kampene om Fossum bru 12.- 13. april 1940 hvor nærmere 240 tyske soldater og også en del sivile nordmenn mistet livet. I underetasjen på museet er det satt i stand en monter med en modell av en slipp-plass, i dette tilfelle Nordre Stange varde i triangelet mellom Rakkestad, Ørje og Mysen.

Et stort tysk flagg med nazisymboler henger i taket i 1. etasje på museet.

- Dette tyske flagget hang på plass på Reichskommissariatet, som var på

Oluf Reed Olsen ville ha flydrakten sin her i Rakkestad i stedet for at den skulle flyttes til Bodø, konstaterer Carl-Erik Larsson (t.v.) og Kristian Haraldstad i Hjemmefrontmuseets Venner foran monteringen med Reed Olsens utstyr. Stolen i forgrunnen kommer fra Quistlings residens på Gimle. *Stig Persson*

handelsgymnasiet i slutten av krigen. Flagget ble firtet og tatt vare på av en Milorg-mann 7. mai 1945, opplyser Kristian Haraldstad. Også hovedtradioen for Milorg i Østfold finnes på Hjemmefrontmuseet.

Hjemmefrontmuseets Venner er ekstra stolt over å kunne presentere utstyret til agent Oluf Reed Olsen, som ble

droppet to ganger over Norge, i en av sine montre. Reed Olsen ble utdannet flyger før krigen, og greide å komme seg over til Canada. '41-'42 hadde han Island som base. Nazistene utlovet en stor pengesum for å få has på Oluf Reed Olsen, noe som beviste hvor viktig hans innsats var for motstandskampen. Reed Olsen var kaptein, men ryk-

Rakkestad:

nus blir hos oss

ket opp til major utover i krigen.

Flygerdrakten hans skulle egentlig flyttes fra Rakkestad til flymuseet på Gardermoen. Men da Stortinget bestemte seg for å flytte det til Bodø, sa Oluf Reed Olsen nei. - Han ville ikke ha flydrakten sin til Bodø, sier Carl-Erik Larsson og Kristian Haraldstad. Hjemmefrontmuseet har også en klebersteinsgryte laget av general Ruge i tysk fangenskap sammen med biter av muren i porten - og gulvet - i Auschwitz.

Til det tyske overfallet var de menige norske soldatene utrustet med bekledning fra 1914 og 6,5mm Krag-Jørgensen, viser utstillingen på museet. Bekleddingsomfanget viser både fangedrakt fra Grini, hirduniform, grensepolitiumiform, klesdrakten til arbeidstjenesten og Germansk SS-Norge.

- 1200 nordmenn «oppnådde» å få Germansk SS-Norge-uniformen, fastslår Kristian Haraldstad. Utstillingen omfatter en hel haug originale naziplakater såvel som illegale avis-produksjoner og radioutstyr. En «Sweetheart» med ørepropper og batteridrift var velegnet til bruk «på skauen».

Også kraftig skyts finnes i montrene. I tillegg til maskingevær og mer hendige håndvåpen står en 28 cm kaliber

De mest forfattede i den tysk okkupasjonsmakten, SS og Gestapo, har også sin plass i utstillingen.

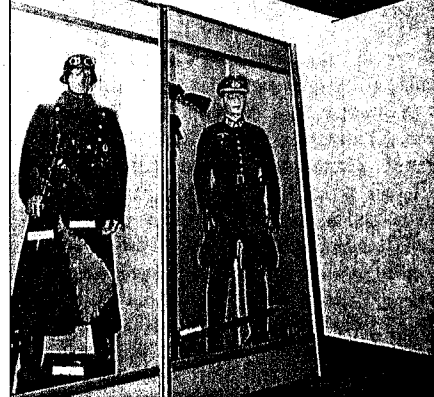
Max Manus' svømmedrakt, en torpedo og annet utstyr er blant godbitene på Hjemmefrontmuseet i Rakkestad.

ber Bruno-kanon der. Den tilhører Eisenbahnbatterie 689, som kom til Rakkestad mot slutten av krigen med to kanoner. Kanonen har samme kaliber som kollegaen på Oscarsborg som senket Blücher om morgenen 9. april.

En bildeserie med motstandsmotiver pryder en del av veggene på Hjemmefrontmuseet. Den er malt av Kjell Dyrhaug og Per Arnesen på Kjesäter slott i Sverige. De to hadde gått på kunst- og håndverksskolen sammen, og

ble involvert i illegal virksomhet. De greide imidlertid å ta seg over til søta bror før nazistene fikk kløne i dem.

- Alle som flyktet måtte innom Kjesäter, for å få luket ut nazist-provokatører, forteller Kristian Haraldstad. Dyrhaug og Arnesens historie berettes på et informativt vis i veggform på museet

Dette naziflagget hang på Reichskommissariatet i Oslo til 7. mai 1945. Monteren i bakgrunnen viser de tyske soldatenes utrustning da de kom i april 1940.